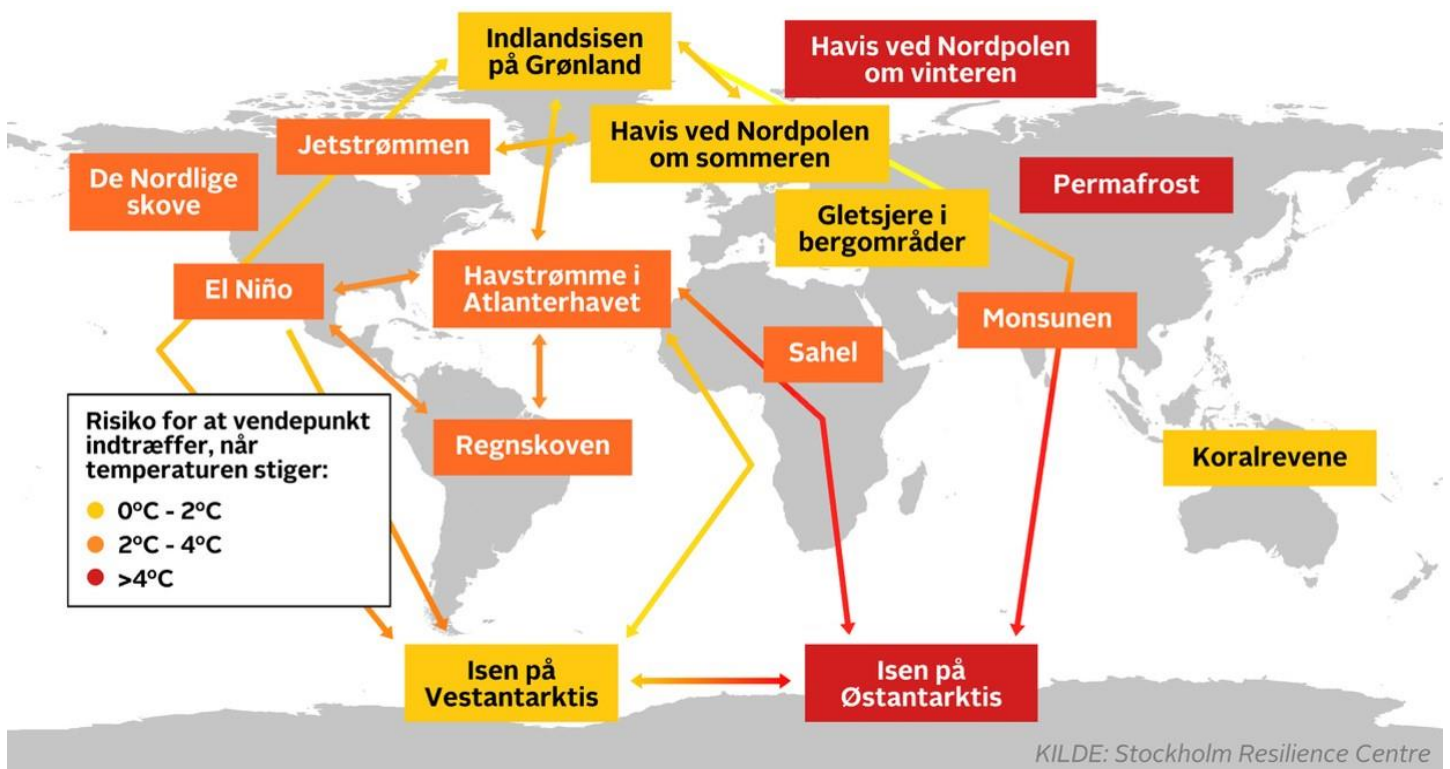

STEM FOR KLIMA OG MILJØ TIL EUROPAPARLAMENTSVALGET SØNDAG DEN 9. JUNI

Hvis vi fortsætter blot nogle få år som nu, så er vi på vej mod en ubeboelig planet.

Aldrig har det været vigtigere at få valgt kandidater ind i Europa Parlamentet, som vil handle for klima, biodiversitet, natur og miljø. At lade højrefløjens styre EU i disse afgørende år, vil være en katastrofe.

EU har stor betydning for den grønne omstilling, for reformpolitikken omkring biodiversitetsstrategi, landbrug, transport, klima og natur.

Et eksempel på det er EU-Kommissionens reformforslag fra 2020 "Biodiversitetsstrategi for 2030, Naturen skal bringes tilbage i vores liv". Strategien rummer bl. a. en opfordring til medlemslandene om: at bidrage til det fælles mål om beskyttelse af 30 % af EU's land- og havareal inden 2030, heraf 1/3 strengt beskyttet.

Vi overskrider 1,5 grader global opvarmning i starten af 2030'erne, siger klimavidenskaben. Derved overskrider vi nogle af klodens store Tipping Points. Det betyder, at økosystemer begynder at bryde sammen i processer, der er udenfor vores kontrol.

VI HAR TRAVLT - VI SKAL FRA 13 TONS CO2 TIL 1-3 TONS PER BORGER - PÅ KUN SEKS ÅR

Her er nogle detaljer om, hvor travlt vi har. Det giver samtidig en kort status for klodens tilstand:

I dag er 6 af 9 planetære grænser overtrådt (1) ¹. Vi er tæt på at overskride klodens vigtigste Tipping Points, det sker når vi overskrider 1,5 grader global opvarmning (2) ².

Danmark opbruger klodens resterende CO2-budget omkring 2027 (3) ³ og sammen med den øvrige verden overskrider vi Parisaftalens mål om 1,5 grader i første halvdel af 2030'erne (4) ⁴.

¹ (1) Richardson, Katherine et al. (2023): "Earth beyond six of nine planetary boundaries". Publiceret i Science Advances, 13. september 2023, vol 9, Issue 37.

² (2) Jf "Global Tipping Points" - Rapporten udkom under COP28, dec. 2023, <https://global-tipping-points.org/summary-report/narrative-summary/> Blev refereret og omtalt i The Guardian 6. dec. <https://www.theguardian.com/environment/2023/dec/06/earth-on-verge-of-five-catastrophic-tipping-points-scientists-warn>

³ (3) Baseret på IPCC's seneste rapport AR6, beregningernes gengives her <https://klimamonitor.dk/debat/art9626251/Vi-bliver-holdt-for-nar>

⁴ (4) IPCC, Climate Change 2023, Synthesis Report AR6, https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf

Vi skal reducere vores globale udledninger med 43% inden 2030 (5) ⁵, men lige nu stiger udledningerne både i Danmark og globalt, og de årlige udledninger har aldrig været højere end i 2023 (6) ⁶.

Det sidste fortalte FN's organisation UNEP i deres rapport fra dec. 2023, hvis forside viser en plade, der er gået itu, med titlen *"Broken Record, Temperatures hit new highs, yet world, fails to cut emissions (again)"*.

Efter præsentationen af IPCC's synteserapport, marts 2023, kommenterede EU's daværende klimachef, Frans Timmerman: *"Vores børn og børnebørn vil udkæmpe krige om vand og mad"* (7) ⁷

UNEP-rapporten beskrev, hvordan det går med bestræbelserne på at holde den globale temperaturstigning på kloden under 1,5 grader i år 2100. - *"Det går rigtigt skidt, men det er stadig muligt"*, lyder konklusionen.

"- Den tidsindstillede klimabombe tikker", sagde FN's generalsekretær, António Guterres. - *"Men dagens rapport fra IPCC er en brugsanvisning til at uskadeliggøre klimabomben. Det er en overlevelsesguide for menneskeheden, da den viser, at det er muligt at holde os inden for 1,5 graders stigning, men det vil kræve et kvantespring i klimatiltag"*, var generalsekretærens kommentar på vegne af FN (Kilde: TV2).

Ved overskridelsen af Tipping Points vil flere af klodens 15 vigtigste økosystemer begynde at bryde sammen i processer, der er så voldsomme, at de er udenfor menneskelig kontrol. Formentlig vil disse sammenbrud ske i 'kaskader' af sammenbrud, hvor hver brik (økosystem der bryder sammen) som domino-brikker vælter den næste.

Det handler om økosystemer som Indlandsisen i Grønland, Golfstrømmen, Regnskovene, Permafrosten, Jetstrømmen, Monsunen, Korallrevene osv.

Sådan beskrev en gruppe af internationalt anerkendte klimaforskere med Kathrine Richardson og Johan Rockstrøm i spidsen klodens tilstand i en række artikler i det anerkendte franske videnskabelige tidsskrift, *Nature*, efteråret 2019.

DANMARK

Verden overskrider sit CO2-budget i 2030. Danmark overskrider som nævnt sit CO2-budget i 2027. Herefter kan vi ikke tillade os at udlede så meget som ét gram CO2 yderligere, hvis vi vil overholde 1,5 graders målet og undgå Tipping Points,

Regeringen og Danmark medtager kun knap 40% af vores CO2-udledninger i landets officielle opgørelser over udledning af CO2, som ligger til grund for al dansk klimaindsats, herunder Klimaloven fra 2019. Det skyldes at FN i sine beregningsprincipper gældende for alle lande har valgt at se bort fra CO2-udledninger fra biomasse, fra den internationale transport med fly, skibe, lastbiler samt den CO2, der er indlejret i vores netto-import af varer fra udlandet. For Danmarks vedkommende udgør dette lidt over 60% af vores samlede CO2-udledninger.

De resterende knap 40% af vores drivhusgas-udledninger, er dét, som landets regering i Klimaloven har forpligtiget sig til at reducere med 70% inden 2030. Man vil altså reducere vores samlede udledninger med knap **28%** inden 2030, udregnet som 70% af 40%.

Det er væsentlig lavere end de 43%, FN anbefaler som gennemsnit for alle lande, herunder de fattigste dele af verden som udleder langt mindre end gennemsnittet og derfor ikke kan reducere med 43%.

Selv dette mål på 28% ser det dog ikke ud til, at regeringen når. Klimarådet, regeringens ekspertorgan, har tre gange påpeget, at man ikke tror regeringen vil nå sit mål med de nuværende initiativer, hverken i 2030 eller delmålet i 2025.

Som et rigt land der har en væsentlig andel i at skabe klimakrisen gennem vores overforbrug og økonomiske aktiviteter, burde Danmark naturligvis påtage sig ansvaret for at reducere betydelig mere end gennemsnittet.

Ikke mindst i betragtning af at 6 af 9 af klodens planetære grænser i dag allerede er overskredet (8) ⁸. De 9 systemer repræsenterer de systemer, der holder kloden i balance. Når et system overskrides går det i ubalance. Klima er blot ét eksempel på det.

DE PLANETÆRE GRÆNSER

De 9 systemer er udviklet som et analyseredskab for klodens tilstand af *Stockholm Resilience Centers* forskere i 0'erne og 10'erne under ledelse af Johan Rockstrøm og er for nylig, 2023, blevet opdateret. Det drejer sig om følgende natur- eller økosystemer:

⁵ (5) Samme

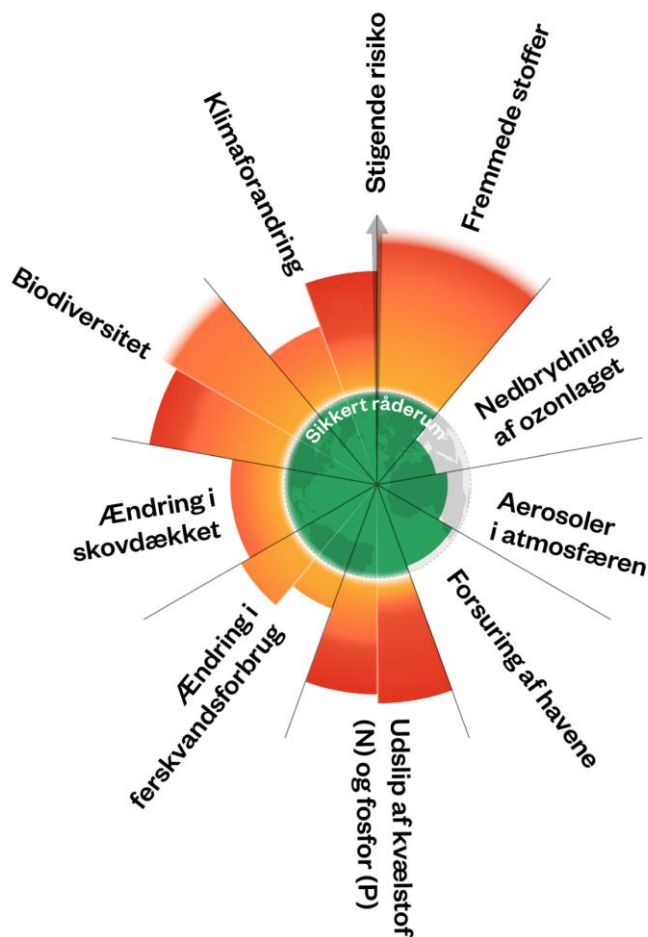
⁶ (6) UNEP "Emissions Gap Report 2023" som kan findes her <https://concito.dk/files/media/document/EGR2023.pdf>

⁷ (7) <https://www.dr.dk/nyheder/indland/eus-klimachef-efter-dyster-rapport-vores-boern-og-boerneboern-vil-udkaempe-krige-om>

⁸ (8) Se <https://www.science.org/doi/full/10.1126/sciadv.adh2458> samt omtalen i Altinget 23. sept. 2023 <https://www.altinget.dk/artikel/en-ny-undersogelse-faar-forskere-til-at-taende-alarmlamperne-vi-overskrider-i-stigende-grad-klodens-graenser>

1. klima
2. biodiversitet
3. fældning af skov og brug af land til konventionelt landbrug (arealanvendelse)
4. forbrug af ferskvand
5. udslip af næringsstofferne kvælstof og fosfor til miljøet
6. forurening af luft med partikler
7. alle former for menneskeskabt forurening med fremmede stoffer
8. nedbrydning af ozonlaget
9. forsuring af havet

Det er systemerne 7, 8 og 9 der endnu ikke er overskredet. For system 7 er begrundelsen dog, at vi ikke har tal med tilstrækkelig evidens til at kunne sige, at systemet er overskredet - det kan være tilfældet (9) ⁹.

600.000 danske boliger er ifølge CONCITO's analyser truet af vand fra oven (langvarig massivregn og skybrud), fra neden (stigende grundvand) og fra siden (stormfloder og stigende havstand). Vores infrastruktur, byer og lokalområder er truet af oversvømmelse. Mange steder bliver befolkningen nødt til at flytte.

29% af al areal i Danmark er truet af oversvømmelser (CONCITO).

På samme måde gælder det biodiversitetskrisen: 1 mio. af alle kendte 8 mio. arter er truet af udryddelse. Livet i havene og på landjorden går hurtigt tilbage. Det foregår, siger forskerne (10) ¹⁰, i et tempo der minder om den 5. masseudryddelse for 65 mio. år siden, hvor en meteor udslettede hovedparten af alt liv på kloden. Derfor kalder forskerne det, der sker i disse år, for 'den sjette masseudryddelse' af arter, økosystemer og gener. Biodiversitetskrisen.

I Danmark er 6% af landjords biodiversitet i god trivsel ifølge sidste indrapportering til EU. Hvad angår vores have og farvande er nul % i god trivsel. Danmark har 1,6% beskyttet natur ifølge Biodiversitetsrådet og skal op på 30% inden 2030. De såkaldte naturnationalparker fylder 1,7 % og er kun meget langsomt på vej til realisering.

⁹ (9) Se en uddybende beskrivelse i "Klodens Tilstand" <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2022/09/Klodens-tilstand-og-folketingsvalget.pdf> - beskrivelsen samler klima- og miljøvidenskabens aktuelte bedste viden i en kort oversigt på 19 sider

¹⁰ (10) Se FN's Biodiversitetspanel, IPBES; rapporten er fra maj 2011, den er skrevet af verdens førende forskere på feltet - <https://www.ipbes.net/global-assessment>

Livet i vore have og farvande dør pga. kvælstofudledninger, forurening, overfiskning, bundtrawl. Havene optager 30% af vores CO2-udledninger og hovedparten af den globale opvarmning. Når livet i havet dør, vil varmen og drivhusgasserne i stedet forblive i atmosfæren og dermed forøge klimakrisen og dens konsekvenser for livet på Jorden.

ØKONOMISK VÆKST

Vores globale økonomiske system er baseret på vækst. En evig vækst på en klode med begrænsede ressourcer. Det er den økonomiske vækst, der er hovedårsag til klima- og biodiversitetskriserne.

Den gennemsnitlige vækst har de sidste årtier været på 3%. Hvis den globale økonomi fortsætter med at vokse 3% hvert år, vil den samlede økonomi fordobles på 24 år. Dermed vil det pres, økonomien udsætter Jorden for, også fordobles.

At vælge politikere som repræsenterer vækstinteresser, vil derfor accelerere vores vej mod kaos.

Følgende partier går erklæret ind for vækst: Socialdemokratiet / Liberal Alliance / Venstre / Konservative / Dansk Folkeparti / Moderaterne / Danmarks demokraterne / Radikale Venstre

Partierne Enhedslisten / SF (stemmer og handler af og til som om de er for vækst) / Alternativet er for en anden form for vækst, en vækst der repræsenterer de planetære grænser.

Vi er nødt til at indvælge politikere med et hjerte for kloden og biodiversiteten og med mod til at handle.

STEM TIL EUROPAPARLAMENTSVALGET SØNDAG DEN 9. JUNI - STEM FOR KLODEN.

Dbh Niels Aagaard

Formand for foreningen Det Fælles Bedste